

ПОБИЈАЊЕ ДУЖНИКОВИХ ПРАВНИХ РАДЊИ

Тужба за побијање теретног располагања између супружника, односно крвних и тазбинских сродника до одређеног степена сродства подноси се у року од три године.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени О.С су 05.10.2016. године и 13.10.2016. године закључили два уговора о јемству којим се тужени обавезао да ће као солидарни јемац, целокупном својом имовином, јемчити за обавезе тужиоцевог дужника из уговора о кредиту од истих датума. Тужени су 22.11.2016. године закључили споразум о деоби брачне тековине. Предмет споразума била је њихова заједничка имовина стечена у току брака - стан број 6 у улици Моме Капора број 3 у Београду, на којем је у јавним књигама уписано право својине туженог Обрада Сикимића и акције привредног друштва са седиштем у Л, такође уписане као власништво тог туженог. По том споразуму туженој Љ.С. припао је у својину означени стан, а туженом О.С. све акције страног привредног друштва. Тужена Љ.С. је у катастру непокретности (решењем РГЗ од 25.11.2016. године) уписала као власница стана. Брак тужених разведен је пресудом Првог основног суда у Београду П2 108/18 од 22.03.2018. године, која је истог дана постала и правноснажна.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбацили тужбу. По становишту судова, заснованом на одредби члана 285. став 1. у вези члана 281. став 1. Закона о облигационим односима и члану 552. став 1. истог закона, споразум о деоби заједничке имовине који су тужени закључили је теретни правни посао јер су њиме супружници разменили своје уделе у стицању заједничке имовине, а тужба за побијање тог споразума поднета је по протеклу преклузивног рока од годину дана који је чланом 285. став 1. Закона о облигационим односима прописан за побијање теретних располагања.

По становишту ревизијског суда, основани су наводи тужиоца да је у овом спору погрешно примењено материјално право.

Одредбом члана 285. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да се тужба за побијање може поднети у року од једне године за располагање из члана 281. став 1, а за остале случајеве у року од три године. Према ставу 2. те одредбе, рок из претходног става рачуна се од дана када је предузета правна радња која се побија, односно од дана када је требало предузети пропуштену радњу. За побијање правног посла или правне радње који се тичу непокретности или друге ствари, односно права за чији је пренос потребан упис у јавну књигу или регистар, рок се рачуна најкасније од дана уписа преноса у јавне књиге, односно регистар.

Према одредби члана 281. став 1. Закона о облигационим односима, теретно располагање може се побијати ако је у време располагања дужник знао (долозна паулијанска тужба) или могао знати (кулпозна паулијанска тужба) да предузетим располагањем наноси штету својим повериоцима, и ако је трећем лицу са којим је или у чију корист је правна радња предузета то било познато. Ставом 2. те одредбе прописано је да ако је треће лице дужников супруг или сродник по крви у правој линији или у побочној линији до четвртог степена, или по тазбини до истог степена, претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повериоцима. Располагање на које се односи став 2. тог члана (породична Паулијанска тужба) мора бити теретно, зато што се означени став „ослања“ на први

став тог члана и јер су бесплатна располагања и са њима изједначене правне радње регулисане у трећем ставу исте одредбе (квази паулијанска тужба).

Грамматичким и систематским тумачењем члана 285. став 1. и члана 281. ЗОО, по становишту Врховног суда, рок од једне године за подношење побојне (паулијанске) тужбе важи само за теретна располагања из члана 281. став 1. наведеног закона, а за остале случајеве - теретна располагања између супружника, односно крвних и тазбинских сродника до одређеног степена сродства (члан 281. став 2), као и за бесплатна располагања и са њима изједначене правне радње (члан 281. став 3), рок за подношење тужбе је три године.“

(Сентенца из решења Врховног суда Рев 31137/2023 од 18.1.2024. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.11.2024. године)